

כא:

עין משפט
נר מצוה

קנו א מ"י פ"ד מהל'
משפט הקצנות מל'
כ:
קנו ב מ"י טס פ"ה
הלכה ז ופ"ה מהל'
נ"ט תקנה הלכה ז'
קנו ג ד מ"י פ"ו מהל'
משפט הקצנות
הלכה כ:

שיטה מקובצת

א ולקמן י"ף לה
בטאת בהמה גופה טעון:
ג וילוף להא מלתא
דילוף מה חטאת העוף:
ה רבך הלמך בהיקש
אני חזר וטלמך בהיקש:
ו ובי סאחר שהיא
מקטיר מה הוא מצוה:
ז כדאמרין לעיל דמילק
כחב רחמנא: [א] ועוד
שאין שחיטה נזכרת בו.
ח גבי ג"א נאסרת בו:
ט ואינו מבידל בסיומן אחד
ספחובי. ג"ב ג"א ואינו
מבידל כלומר שמילקי
בסיומן אחד ופניו מחובר
בסיומן אחד רכין וכו':
פ אבל הכא שחיטה
צריכה מילוקא אינו אלא
גילוי: [ק] מ"י קצונות
דוק סבא: [א] דגמר כפסה
דורות: [א] וא"י מפרש
החם רוב בשר מעכב אלא
ביניו: [א] ואפי' חתך רוב
בשר עם סימן הראשון:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

אלא מן החולין. ולא ממשות מעשר שני ולקמן (דף כג.) יליף לה
במשות^ב גופה מלן: וביוס. שאין חטאת קרבה אלא ביום דכתיב
בפרשת י"ה"כ (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו': ובידו
סימנים. שאין עבודתו כשרות אלא בימין דכתיב זה (שם ד)
ולקח הכהן מרס החטאת צלצלו
וקיימא לן בגמרות כפ"ק (דף י.) כל
מקום שנאמר אכנע וכוהנא אינו אלא
ימין. ואי קשיא למה ליה להאי מנא
למימר כמשפט חטאת בהמה לוקמיה
לחטאת העוף דסליק מיניה ויליף
לחא מילתא^א מה חטאת העוף מן
החולין כו' דהא כוליה נמי אימנאו
זה וחלקו דוקריבו למלתיה אמר
כדאמר חלוקה עולה מחטאת לענין
הבדלה לאו פירכה היא דהא חטאת
העוף לא כתיבא ביה מולין כדדיא
אלא בבהמה כתיב דלקמן (וכו.) ובהיקש
ילפא מלוקמיה חטאת דכר הלמד
בהיקש אינו מחר גולומד בהיקש
בקדשים דקיימא לן (ובחס דף מט.)
בכל המורה למדין למד מלמד חוץ

אלא מן החולין ובידו הימנית אף
עולת העוף אינה אלא מן החולין ובידו
ובידו הימנית אי מה להלן ברוב שנים אף
כאן ברוב שנים ת"ל יומלך והקטיר^ב: מה
הקטרה הראש בעצמו והגוף בעצמו אף
מליקה הראש בעצמו והגוף בעצמו רבי
ישמעאל אומר^ג כמשפט כמשפט חטאת
העוף מה חטאת העוף ממוול עורף י"א אף
עולת העוף ממוול עורף אי מה להלן מולק
ואינו מבידל בסיומן אחד אף כאן מולק
ואינו מבידל בסיומן אחד תלמוד אומר
י"ה הקריבו רבי אלעזר ברבי שמעון אומר
כמשפט כמשפט חטאת העוף מה להלן
אורו

מקדשים: אי מס. בהמה כשרה ברוב שנים אף עולת העוף ברוב
שנים: פ"ל. בעולת נדבה ומלך את רשאו והקטיר המזבחה ומנחה
דמו וכו' ואפשר לומר כן מאחר שהיא מקטיר הוא מנחה אלא
מולק כדרך הקטרות מה הקטרה הראש והגוף בעצמו כו'
כך שניה כתיב^ד והחם מפרש מין להקטרה שהראש בעצמו והגוף
בעצמו כשהוא אומר לאחר הקטרה זו ושפט אורו ככפיו והקטיר
אחריו הרי הקטרת הגוף אמורה הא מה אני מקיים הקטרה ראשונה
בהקטרת הראש אלא^ה ב' הקטרות הן והקטרת הן והקטיר
מליקס עולת העוף הראש בעצמו וכו'. והיינו שנים ואפילו מחובר
בעור הבדלה חשיבא כדאמרן לעיל (דף כ.) אדכחמלקא כב
רחמנא הך הבדלה ומליקה כשחיטה וכל שיטתו כשחיטה ישנו בבדלה
ועוד שאין שחיטה וזוכרת זו בבדלה נמי לא מעכב. ולקמן (דף
כו.) פריך כיון דנפקא ליה הבדלה בעולה מהכא לאו והקריבו לחלק
בין חטאת לעולה הא הכא כדדיא כתיב דיבדיל והכא כדדיא כתיב
דלא יבדיל: ר' ישמעאל אומר כמשפט חטאת העוף. דסליק מיניה
ולהכי אתקם משום דכחטאת כתיב (ויקרא ה) ממוול ערפו ונמליקת
ועל נדבה לא כתיב אלא ומלך את רשאו והקטיר (שם ו) וכל
מליקה כתיב בעולה אלא בשל נדבה וזו למידה מזו. ולקמן (וכו.) פריך
מ"ק א מה מנא ליה. והך סברא דמן החולין ובידו הימנית נפקא
ליה לרבי ישמעאל בעולת חובה בהיקש דחולת המורה לעולה
ולמנחה וגו' ד' דליתקס כוליה וילדיי טוליה מחטאת והכי גמרי
ליה בשליה המורה (מנחות דף סג.) ומשתמע ליה בין עולת חובה בין
עולת העוף ומ"ק לא משמע ליה מההיא היקשא אלא קרננות בהמה
דומיא דשלימים ואסא: וואינו מבידל בסיומן אחד. שמהובר כפי' אחד
דכיון דכתיב ולא יבדיל^ו ועוף הכשרו בסיומן אחד כל מה דעביד טפי
במליקה כי מליק לכוילי סיומן הוא ולא הבדלה היא אבל בסיומן ב' אפי'
מנחה למחלה ליכא כדתינא לקמן (כו:) למייבו כב' סיומין א"א
שכבר הוקש לדגים: פ"ל והקריבו. משמע שגמל לה הכחוש הקרבה
לעמיה וחלוקה מדין הקרבת חטאת ומאחר שכתוב אחד הקישן וכתוב
אחד חלקן עמיתין כי יאקשינו למול עורף והקטיר וכו' פלגיניה
מהבדלה פלגיניה דרבי ישמעאל נמי אומלך והקטיר דמ"ק סמך
ונפקא ליה מיניה הראש בעצמו והגוף בעצמו והא דנקט טעמיה
מוהקריבו משום דמומלך והקטיר לחודיה בלא והקריבו לא מגי
ליף כדאמר לקמן (דף כו.) אליבא דמ"ק דהא עורף והקטיר כ"כ ס"ל
ישמעאל שנים דוקא כרנבן דכיון דמוקי היקשא דכמשפט אמול
עורף ומילוקא דוהקריבו אהבדלה ליכא למימר מסיומן אחד פלגיה
ואוקמיה ארוב שנים דהא לא שנים כתיב בקרא ולא רוב שנים כתיב
בקרא אלא הבדלה כתיבא ולא יבדיל וכו' כתיב והקריבו בעולה
לחלק וליתן לה הקרבה אחת להטעינה הבדלה נא וכל שיטתו
בשחיטה כריך להבדילה ומיעוט ב' סיומין דישנו כשחיטה ישנו
בהבדלה דשולמא לרבי אלעזר ברבי שמעון דגמר מול עורף
מגזירה שיה דלקמן (וכו.) לא מיעבי ליה היקשא דכמשפט אמול עורף
וכמשפט חטאת בהמה לא ינחא ליה למימר משום דמיעוף סליק
גמרה מהיקשא דכמשפט אחת חיבור ראש וגוף במיעוט סיומין
דלקמן וחלוקה לרוב שנים דלא מחכשר בסיומן אחד אלא לרבי
ישמעאל דמפיק היקשא למול עורף והבדלה לגמרי משמע
אחיות ראש וגוף במיעוט סיומין מנח חיתי אלא כרנבן ס"ל:
אחיות

מנדבה לענין סמיכה וי"ל דסמיכה מילתא אחריית היא אבל הכא
חושבין לריבין מליקה ואינו אלא גילוי מילתא בעלמא דמגלה לנו
הכשר מליקה העוף והבדלה היא כמו גמר מליקה ובהיקשא דחולת
המורה לא ילפינן לענין סמיכה דלא ילפינן בהיקשא אלא לענין דכר
וסמיכה ליכא בכטור ומעשר דמתן
בפי' ד' ממות (מנחות דף כג.) קרננו
ולא הכטור קרננו ולא המעשר
(ובגמרא^א) מלהקריב את קרנייהס
דרשין וזה ככור ומעשר ופסקה:
מה חטאת העוף ממוול עורף. פי'
בקונטרס ודקא סברא דמן החולין
נפקא ליה לרבי ישמעאל בעולת חובה
בהיקשא דחולת המורה דליתקס כוליה
לדדי וילפי' טוליה מחטאת והכי
גמרינן בשליה המורה (מנחות סג.)
ומשמע ליה בין עולת העוף בין עולת
בהמה ומ"ק לא משמע ליה מההוא
היקשא אלא קרננות בהמה דומיא
דלשון ושלמים וקשה דבמקור פריך
מניסן זמון נפקא אלא עולת העוף

נמי בכלל וגראה דטעמיהו דרנבן דקסברי דלא ממוקמא היקשא דחולת
המורה לחולין משום דלא שייך בכל הקרננות דליכא קרננות נדבה
דלא אהו מחולין כדאשכחן נמי לר"א בסוף המורה (שם דף ק.)
דגמר 'ופסקה דורות חולין מפסק מנרים אע"פ דפסק כתיב בההיא
היקשא כדדרשין (ובחס דף י.) להקריב את קרנייהס זה הכטור
מעשר ופסקה וכו' היינו טעמא דכפרישית לעיל משום דליכא קרננות
נדבה דלא אהו מחולין ו' ישמעאל סבר דגמרינן היקשא לחולין
כיון דמ"מ פ"ה קרננות חובה או נדר אהו מחולין: וואינו מבידל
בסיומן אחד. פ"ה דכיון דכתיב לא יבדיל ועוף הכשרו בסיומן אחד
כל כמה דעביד טפי מהכשרו הבדלה הוא וכל סיומן הו מנחה בעוף
לכחמלה הילכך במליקה כי מליק כל סיומן לאו הבדלה הוא אבל
סיומן השני אפי' מנחה לכחמלה ליכא וקשה לפירושו דלקמן ברש פ"ב
(דף כו.) פריך דהא דקתני השומט יעביד אחד בעוף
וגראה לפרש כיון דיעביד לא נעבי שחיטה בסיומן שני שייך זו הבדלה
אבל במיעוט השאר בסיומן ראשון לא חיישין כיון דנעבי שחיטה
רוב אהו סיומן וא"ת דהכא משמע דל"י אלעזר בר' שמעון אינו
מולק כחטאת העוף אלא סיומן אחד והשני מנחה מחובר לליף מיניה
עולת העוף שאין חותך אלא רוב שנים ובוזחים פרק קדשי קדשים
(דף סה:) תניא א"ר אלעזר בר' שמעון שמעתי שמבדילין כחטאת
העוף והאי דכתיב לא יבדיל מפרש החם היינו דלין כריך להבדיל ואין
לפרש דהא דקאמר דכשהוא אהו הראש בגוף מזה היינו אם ירצה
והא דקאמר אי מה להלן בסיומן אחד היינו נמי אם ירצה לא יחתוך
אלא סיומן אחד דהא אכרייהא דלעיל דקתני שנים או רוב שנים
כראש"ש ואי בעי' ז' ואי בעי' רוב ב' וצפרק העור והרוטב (לקמן דף
קנ.) נמי בעי' טעמא שנקרע רובה שוב אינו חיבור וטוהרה ומקול לה
בטעמא בעולת יוס דכיון דלא חם עליה (ה) ולא טבלה ליכא למיגזר
למלא חיים ולא קרע רובה ופריך אלא מעתה עולת העוף לראש"ש
לגזור דלמא לא חמי למעבד רובה והשתא בשלמא אי אמרת שאסור
לחתוך כל הסיומין פריך שפיר דלא קני ברוב מומלם עד שיפסקו
רוב הנראה לעינים פן יחוש ללמאס לפי שירא שלא יחתוך כל הב'
אלא אי שרי לחתוך כל הב' למה יש לגזור שם כלל דלמלא חיים
וגראה לפרש דדוקא ר"ש בן אליקים הוא דאית ליה האי סברא
אליבא דראש"ש דאית ליה בוזחים (דף סה:) דלא יבדיל היינו דלין
אין להבדיל כל השנים ויכול להבדיל כל השנים אפילו קודם חטאת
והסוגיא דלעיל והעור והרוטב לא אחיה כותיה אלא כרב חסדא
ורבא ואביי דתתם (ו) ומוקמין לא יבדיל לראש"ש קודם הואה ואם
הבדיל פסול ליה ולא מפרש ליה קרא אין כריך להבדיל אחר הואה
אלא מוקמיה לה קודם הואה והכי איתא החם הבדיל כחטאת העוף
ולא הבדיל בעולה פסולה וקאמר בגמרא מהני' דלא כראש"ש דלא
א"ר אלעזר בר' שמעון שמעתי שמבדילין כחטאת העוף מאי בינייהו אמר
רב חסדא מילוי חטאת העוף מעכב איכא בינייהו דמנחה חטאת העוף
מולק מזה (בו) ומנחה ובעולה מולק ומנחה ואינו מזה דתתן החם
השאר קא סבר דנמן מילוי חטאת העוף מעכב וכהנהו עדיין כל
גמרה כל מנחה הילכך כשהבדיל סיומן שני לאחר הואה לא חשיב
מחתך בשר בעלמא ופסול טעמיה מעשה עולה כחטאת שיש כאן
הבדלה ומילוי כמו גבי עולה ור"א בר' שמעון סבר מילוי חטאת
העוף לא מעכב וכבר נגמר כל מנחה וכשמבדיל אחר הואה אינו
אלא מחתך בשר בעלמא ורבא מפרש החם שיהיה בסיומן שני

עולת העוף מעכב איכא בינייהו דלרנבן לא מעכב ולרבי אלעזר בר' שמעון
שלא ישהה ואביי מפרש החם רוב בשר (א)עם סיומן העוף מעכב איכא בינייהו דלרנבן לא מעכב ולכן יזמין לא החך רוב בשר עם סיומן
הראשון וקודם הואה וכשמבדיל אחר הואה יש כאן מעשה עולה כחטאת ואפי' חתך רוב בשר (א)עם סיומן הראשון
חתך ופסול ור"א בר' שמעון סבר דרוב בשר מעכב ולכן יש כאן מעשה עולה עולה דכיון דחתך רוב בשר עם סיומן הראשון
כשמבדיל אחר הואה מה עומד ומבדיל וכו' האי גוונא בעולה לאו הבדלה היא ואפי' לטעמיה דס"ל דמתה אינו עומד ומבדיל דהא פריך
לעיל ותקשי לך עולת העוף דנעבי ב' סיומין וכו' מה עומד ומולק וליה ליה טעמא כד לקיים מנחה הבדלה והדר קאמר אמורה קמיה ר'
ימיה פי' הך טעמיה דרב חסדא ורבא ואפי' אמר להו לא שמי' להו הא דלמר ר"ש בן אליקים כו' מאי לא יבדיל אין כריך להבדיל
ואפילו

מסורת הש"ס

16 [ובחס דף י.]
17 משפט חטאת העוף
18 [ויקרא פ"ה ז.]
19 [ויקרא ז' א.]

תורה אור הש"ס

1. והקריבו וברוך אל
המזבחה ומילק את ראשו
והקטיר המזבחה ומנחה
דמו על קור המזבחה.
2. ואת השני יעשה עליו
כמשפט וכפר עליו וברוך
מחטאתו אשר חטא
והקטיר לו: ויקרא ה'

הנהגות הב"ח

6) תוס' ד"ה וילפי וכו'
דלא חם עליה ואטבלה
ליכא למיגזר: (ג) בא"ד
ואפי' דתתם דמוקמיה לא
יבדיל וכו' ליקרא וכו'
7) אלא כתיב פי' דלמלח:
8) בא"ד ופ"ה חתך רוב
בשר עם סיומן: